

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 20. november 2013
Kontor: Formueretskontoret
Sagsbeh: Christina Hjeresen
Sagsnr.: 2013-0037-0054
Dok.: 962003

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 4 vedrørende forslag til lov om forbrugeraftaler (L 39), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 7. november 2013. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Jan E. Jørgensen (V).

Morten Bødskov

/

Rikke-Louise Ørum Petersen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

**Spørgsmål nr. 4 vedrørende forslag til lov om forbrugeraftaler (L 39)
fra Folketingets Retsudvalg:**

”Vil ministeren bl.a. i forlængelse af sine kommentarer til Dansk Erhvervs høringssvar i sin kommenterede høringsoversigt (side 20-21) gøre nærmere rede for den danske implementering af direktivet i forhold til bestillingskøb og i den forbindelse uddybe yderligere, hvordan man skal forstå Kommissionens udmelding om, at undtagelsen i direktivets artikel 16, litra c, skal fortolkes snævert? Kan ministeren med andre ord komme det nærmere, hvor fortrydelsesretten vil være gældende ved bestillingskøb af individuelt tilpassede varer, og hvor der er foretaget et eller flere individuelle valg, der umiddelbart må forventes at betyde, at man som forbruger mister fortrydelsesretten?”

Svar:

1. Som anført i den samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 3 vedrørende lovforslaget svarer lovforslagets § 18, stk. 2, nr. 3, om undtagelse af bestillingskøb fra fortrydelsesretten til formuleringen af direktivets artikel 16, litra c.

Der lægges med forslaget til § 18, stk. 2, nr. 3, ikke op til en ændring af den gældende forståelse af begrebet ”bestillingskøb”.

2. Om de gældende regler om fortrydelsesret i forbindelse med bestillingskøb kan følgende oplyses:

Efter gældende ret er der ved fjernsalgsaftaler som udgangspunkt en fortrydelsesfrist på 14 dage for alle typer varer. Hvis aftalen vedrører en ”vare, som skal fremstilles eller tilpasses efter forbrugerens individuelle behov” (dvs. et bestillingskøb), regnes fortrydelsesfristen fra det tidspunkt, hvor aftalen er indgået, forudsat at den erhvervsdrivende har overholdt sin oplysningspligt, jf. den gældende forbrugerftalelovs § 18, stk. 2.

Fortrydelsesretten ved fjernsalgsaftaler om bestillingskøb gælder dog kun frem til udførelsen, fremstillingen eller tilpasningen af varen påbegyndes, hvis forbrugereren forinden har givet sit samtykke til, at den erhvervsdrivende kunne begynde udførelsen mv. inden fortrydelsesfristens udløb, jf. den gældende forbrugerftalelovs § 18, stk. 4, 1. pkt.

Den gældende forbrugerftalelov indeholder således ikke en bestemmelse svarende til direktivets artikel 16, litra c, som generelt undtager bestillingskøb fra fortrydelsesrettens område.

Som anført i pkt. 4.1.3.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger har den gældende forbrugerftalelovs § 18, stk. 4, bl.a. sit afsæt i fjernsalgsdirektivet, hvor det i artikel 6, stk. 3, 3. pind, fremgår, at forbrugeren, medmindre parterne har aftalt andet, ikke kan gøre den i direktivet fastsatte fortrydelsesret gældende i forbindelse med (fjernsalgs)aftaler om bl.a. *”levering af varer, som er fremstillet efter forbrugerens specifikationer eller har fået et tydeligt personligt præg...”*, jf. artikel 6, stk. 3, 3. pind.

Fjernsalgsdirektivet, der er et minimumsharmoniseringsdirektiv, blev gennemført i dansk ret ved lov nr. 442 af 31. maj 2000, hvor der bl.a. blev indsat en bestemmelse i § 12 om fortrydelsesret ved bestillingskøb.

Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår dels, at den svarer til den tidligere gældende lovs § 10, stk. 2, dels at den tilsigter at gennemføre direktivets artikel 6, stk. 3, 1. og 3. pind (delvis), jf. Folketingstidende 1999-2000, Tillæg A, s. 5960.

I forarbejderne til lov nr. 442 af 31. maj 2000 redegøres nærmere for, hvorfor man ved gennemførelsen af direktivet i dansk ret valgte en mere begrænset undtagelse fra fortrydelsesretten end efter direktivet, således at fortrydelsesretten bl.a. kan gøres gældende, indtil fremstillingen mv. påbegyndes, modsat direktivets generelle undtagelse af bestillingskøb fra bestemmelserne om fortrydelsesret. Samtidig forudsattes tilsyneladende overensstemmelse mellem indholdet af fjernsalgsdirektivets formulering vedrørende bestillingskøb (*varer, som er fremstillet efter forbrugerens specifikationer eller har fået et tydeligt personligt præg*) og formuleringen i den gældende forbrugerftalelov (*varer, der skal fremstilles eller tilpasses efter forbrugerens individuelle behov*).

Den oprindelige forbrugerftalelov fra 1978 indeholdt i § 5, stk. 3, en undtagelse fra bestemmelserne om fortrydelsesret for aftaler indgået uden for fast forretningssted i forhold til bestillingskøb. Undtagelsesbestemmelser af forskellig udformning vedrørende bestillingskøb, men med enslydende afgrænsning af *”varer, som skal fremstilles eller tilpasses efter køberens individuelle behov”*, er siden blevet bibeholdt i de efterfølgende forbrugerftalelove.

Som videre anført i bemærkningerne til nærværende lovforslag (L 39), stilles der efter de gældende regler relativt høje krav til, hvornår et køb kan anses for at være et bestillingskøb. Der er i denne forbindelse henvist til følgende sager:

Forbrugerklagenævnet har i en sag fra 2005 (FKN 2005, afsnit 5.3.11) udtalt, at det forhold, at en forbruger ved bestillingen af en computer kunne vælge mellem forskelligt tilbehør, og at computeren blev leveret med dette tilbehør, ikke kunne bevirke, at der forelå et bestillings- eller tilvirkningskøb i forbrugeraftalelovens forstand.

Forbrugerombudsmanden fandt i en sag fra 2012 om fjernsalg af wallstickers, hvor forbrugeren kunne vælge mellem forskellige farver og størrelser tilbudt af den erhvervsdrivende, at der var tale om en standardvare. Der var således ikke tale om et bestillingskøb. Forbrugerombudsmanden lagde bl.a. vægt på, at det af den erhvervsdrivendes hjemmeside fremgik, at de omhandlede wallstickers kunne bestilles i tre forskellige størrelser, og at når varen efterfølgende var lagt i kurven, fremgik det endvidere, at den pågældende wallsticker var valgt i en bestemt farve og størrelse, og at kunden ikke havde mulighed for at indtaste en alternativ størrelse.

3. Som anført svarer ordlyden af § 18, stk. 2, nr. 3, til artikel 16, litra c. I forbrugerrettighedsdirektivet forstås ved begrebet ”vare, som er fremstillet efter forbrugerens specifikationer” ”enhver vare, som ikke er præfabrikeret, og hvis færdiggørelse afhænger af forbrugerens individuelle valg eller beslutning”, jf. direktivets artikel 2, stk. 4. Bestemmelsen i § 18, stk. 2, nr. 3, vil skulle fortolkes i lyset af denne definition.

Kommissionen har i forbindelse med besvarelsen af en række spørgsmål fra medlemsstaterne vedrørende implementeringen af direktivet tilkendegivet, at undtagelsen i direktivets artikel 16, litra c, skal fortolkes snævert, hvilket svarer til almindelig juridisk fortolkningsmetode, hvorefter undtagelser som udgangspunkt skal fortolkes snævert.

Kommissionen har endvidere anført, at situationer, hvor forbrugeren sammensætter varen ved at vælge mellem en række muligheder tilbudt af den erhvervsdrivende, ikke vil være omfattet af direktivets definition af varer, som er fremstillet efter forbrugerens specifikationer eller har fået et tydeligt personligt præg. Som eksempler på varer, der ikke vil være omfattet af undtagelsen i direktivets artikel 16, litra c, nævner Kommission biler, hvor forbrugeren vælger mellem flere forskellige tilbudte farver og ekstraud-

styr, og møbelsæt, der sammensættes af forbrugeren ved valg mellem en række standardelementer.

Kommissionens fortolkning af, hvornår noget er en vare, som er fremstillet efter forbrugers specifikationer, svarer efter Justitsministeriets opfattelse til afgrænsningen af begrebet bestillingskøb i den gældende forbrugerftalelov, jf. ovenfor under pkt. 2.

4. Det afgørende er således både efter gældende ret og efter fortolkningen af direktivets artikel 16, litra c, om der er tale om en fremstilling, der er baseret på forbrugers individuelle valg. Hvis en forbruger kan vælge mellem en række standardvalg, f.eks. forskellige størrelser eller farver, vil der således ikke være tale om et bestillingskøb. Som udgangspunkt skal der være tale om en fremstilling eller tilpasning, som ikke baserer sig på standardvalg, for at der er tale om et bestillingskøb.

Som anført i lovbemærkningerne kan det ikke afvises, at der vil kunne være tilfælde, hvor forbrugeren foretager så mange valg ved bestillingen, at der – selv om valgene i sig selv er udtryk for standardvalg, der tilbydes af den erhvervsdrivende – ud fra en samlet vurdering vil være tale om, at produktet har fået et tydeligt personligt præg, og dermed at produktet må anses for at være et bestillingskøb. Dette vil dog altid bero på en konkret vurdering.

Som anført svarer direktivets afgrænsning af, hvornår noget er et bestillingskøb efter Justitsministeriets vurdering til afgrænsning af begrebet i den gældende forbrugerftalelov, og der er således ikke med lovforslagets § 18, stk. 2, nr. 3, tilsigtet nogen ændring af, hvornår der er tale om et bestillingskøb.

Hvis der er tale om et bestillingskøb, vil købet fremover i øvrigt helt være undtaget fra fortrydelsesretten, jf. den foreslåede bestemmelse i § 18, stk. 2, nr. 3.